

ERDÉLYI
MAGYAROK

Felelős szerkesztő:
Zágoni Dezső
Független politikai napilap, megjelenik minden nap. Szerkesztő-
ségi órák: este 5-től 10-ig. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea
(Nagyvárad), Piața Mihai Viteazul (Nagypiac) 4. Telefon: 380.

Ara 1 lej
III. évfolyam 208 sz.
1934. Július 29.
Vasárnap

7

Klagenfurt környékén még ropognak a fegyverek

3600 náci vezetőt tartóztattak le Ausztriában

Azokat az iparmágnásokat is őrizetbe vették, akik a náciakat pénzelték. -- A felkelők borzalmas vérengzése a Studióban és a kancelláriátus épületében. -- Egy színész annyira megijedt a banditáktól, hogy meőrült. -- Papent nevezte ki Hindenburg bécsi követé

Fanetta Otto, volt császárvadász lőtte agyon Dollfuss!

Egyik lövés sem volt halálos és a kancellár életben maradt volna, ha a banditák jól elkötik a sebet

Dr Rintelen a puccs értelmi szerzője

Bécs, július 27.
Dollfuss kancellár temetése a hírek szerint holnap délután fél 3 órakor megvége a városházáról. A ravatalnál Miklós szövetségi elnök Starhemberg és Schmitt. Bécs polgármestere bucsúztatják a távozót.

halottat. A sírnál a beszentelést Initzer bíboros érsek végzi. és a sírnál a gyászbeszédet Schussnigg, Dollfuss volt miniszterháza mondja. Dollfuss holttestét a városházán ravatalozták fel.

ni, azt hogy melyik állam biztatására követték el a felkelők a puccsot. Midenesetre a vizsgálat szempontjából nagy fontossága az hogy Rintelen életben maradt és felelni tud.

Papen lett Németország Bécsi követe.

Berlin, július 27.

Nemcsak a német fővárosban, de az egész világ közvéleménye előtt szenzációként hatott az a hír, hogy Hitler Papen alkancellárt bécsi rendkívüli követé nevezte ki. Egyben felmentette alkancellári és Saar-vidéki kormánybiztosi állásától.

Karinthiában tovább ropognak a fegyverek

Grác, július 27.
Klagenfurti jelentések szerint Karinthiában új erőre kaptak a náci megmozdulások. Annabichl-ben nemzeti szocialista felkelők megtámadták a csendőrség épületét. A harcban 14 halálos áldozata van, ebből 5 csendőr és 9 náci.

Sanfeckt községbeli parasztok Klagenfurt felé menetelnek. A paraszt tömegek mind nemzeti szocialisták. Klagenfurthól 2 zászlóalj katonaság indul az előnyomuló nemzeti szocialista parasztok ellen.

Mint ismeretes, Loebent és környékét a felkelők megszállva tartják. A katonaság megkísérelte a község a környező hegyek visszafoglalását, de a harc kimenetele egyelőre kétséges. A felkelők nagyon jól tartják magukat.

Bruck és Loeben között a vasúti forgalom szünetel. Steierországban a katonaság öt embert és egy őrnagyot veszített. A karinthisi harcok során a Heimewehr eddigi vesztesége 60 ember. Ezen kívül azonban rengeteg sebesült is van.

Rintelen dr megmarad.

Bécs, július 27.
A nemzeti szocialista puccs értelmi szerzője dr Rintelen római osztrák követ mint ismeretes öngyilkos lett. Az orvosok azonnal megoperálták és bár voltak pillanatok, amikor úgy látszott hogy Rintelen

meghal, az öngyilkos szervezete megbirkózott a sebesüléssel és az orvosok jelentése szerint Rintelen állapota kielégítő. Rintelen életbenmaradása az eset bevizsgálása szempontjából óriási fontossága, mert Rintelennek módjában lesz megmondani,

Német gyármánu pisztolyokkal ölték meg Dollfuss!

Bécs július 27.
Miután a felkelőket átadták a rendőrségnek, bírósági bizottság szállt ki a helyszínre, hogy lefolytassa a vizsgálatot. Sikertelen megállapítani, Dollfuss gyilkosainak személyazonosságát.

Megállapította a bizottság, hogy Doll-

fuss kancellárt német gyármánu pisztolyokkal ölték meg.

A bizottság befejezve a vizsgálatot, az egész ügyet a katonai bírósághoz teszi át, amely pénteken ül össze és kezdi meg a kihallgatásokat.

A hirhedi Habichtot menesztették a müncheni rádió éléről

Berlin, július 27.
A birodalmi kormány vizsgálatot indított be folyó hó 25-én, hogy az osztrák eseményekkel kapcsolatosan kiadott intézkedések kapcsán terhel-e felelősség valamely német hatóságot. A vizsgálat megállapította, hogy egy eset kivételével a német hatóságok semmiféle kapcsolatban nem álltak az osztrák eseményekkel. Az egy kivétel a

müncheni rádió volt, amelynek élén Habicht országos felügyelő áll. Eppen ezért

Habichtot a birodalmi kormány felmentette állásától és rendelkezési állományba helyezte.

Egyben azt a 24-i intézkedést, mely szerint megtiltották az Ausztriába való beutazást, ma délután visszavonták.

(Folytatása az 5-ik oldalon)

Erdélyi levél

Az árvák

Most, hogy Dollfuss kancellárt nécsi náci agyonlőtték és a meggyilkolt kancellárt özvegy és árvák siratják, eszembe jut az én egykori honvédem, bizonyos Furák Illés és az ő szegény özvegye, meg négy kis árva porontya.

Furák Illés közhonvéd volt. Még csak nem is olyan harcos katona, aki ott ült a géppuskáim valamelyiket mellett, hanem egyszerű máhásállat vezető. Ha ütközött, hátul tartózkodott a lőszerlépcsőnél, ha meg békességben és nyugalomban éltünk, kinn a fronton, akkor valahol hátul az erdők tisztásán, vagy a folyók völgyében legettette a rábizott lovakat.

Csudálatos ember volt ez a Furák Illés. Valahonnan a Kunságból került le a szegedi ezredhez s amikor hozzám küldték ki a harcterre, napról-napra jobban megörültem neki. Aféle ezermester volt az én Furákom. Ha valami olyas kellett, amit senki meg nem tudott csinálni, magam elé hívtam Furák Illést, aki addig törte az eszét, míg a leghetetlenebb dolgokat is meg tudta csinálni. Fa, vas, agyag, téglá egyformán engedelmeskedtek Furák Illés akaratának.

— Hol tanultad te ezt, Illés — szoltam ilyenkor hozzá.

Furák eleinte csodálkozva rámnézett (mintha azt mondta volna "miért ne tudnám, amikor tudom") aztán nagy csendesen elmosolyodott és csak ennyit mondott:

— Négy gyerekem van odahaza és nagyon szeretem őket.

— Másnak is van gyereke — mondom Furáknak — és más is szereti őket. De még sem ért mindenhez.

Furák Illés rámnéz aztán nagyon egyszerűen ennyit mond:

— De én csak nem modhatom a fiaimnak, hogy nem tudok valamit megcsinálni. Aztán nagyon halkán, de igen komolyan még ennyit mond:

— Teccik tudni, tekintélye csak akkor van az apának, ha mindent tud.

Valóban bölcs mondás volt, amit Furák így elibém tált s határozottan tudta, hogy és mint kell nevelni, de amit ő természetesnek tartott, azt hiába akarta volna vagy akarná annyi sok ezer és ezer apa — nem sikerül. Elvégre egy pléhdarabból ágyut csinálni, vagy fűzfából egész indiai pagodát csinálni nem mindenki tudott. De Furák Illés igen. S ezért volt Furák csodálatos ember.

Sokszor elbeszélgettem vele. Különösen esténként, amikor lőszert vagy menázsit hozott az állásba. Szerettem ennek a kunsági magyar embernek világos beszédét, okos és tiszta gondolkodását.

Egy este így szólthozzám:

— Ha meg nem sértem, hadnagy ur, mondja meg nekem, hogy mi lesz az én gyermekeimmel. — ha én meghalok.

— Miért halnál te meg, Illés — kérdeztem tőle. De valahogy meg is ütött a kérdésé.

— Mi lesz velük? — folytatta tovább Furák. Mert ugy-e hadnagy ur, mégis csak furcsa az, hogy ha az apa elmegy közülük örökre, akkor a család már nem olyan, a milyen volt.

— Ne beszélj bolondságokat Illés — mondtam. Hazamész te és otthon is maradsz. Furák folytatta:

— Az apám mondta még gyerekkoromban, hogy az ember is olyan, mint a jószág, ha a vége közeledik, megérzi. Az apám nagyon okos ember volt. Amit tudok is, tőle tanultam.

Azzalrámnéz valami nagyon messzi nézéssel és ennyit mond csak ismét:

Kibirhatatlan nyomorában felakasztotta magát egy székelgy gazdálkodó

Sfant-Gheorghe, július 27.

Treischauene megyében az utóbbi hetekben valóságos öngyilkossági járvány szedte áldozatait. Az elkeseredett embereket csaknem mindig ugyanaz az ok készteti a végzetes lépésre: a kibírhatatlan nyomor.

Mint most a poianai csendőrség jelentette a sfant-gheorghei ügyészségnek Constantin József ottani 44 éves gazdálkodó nyomorában felakasztotta magát a kertjében egy fára. Mire rátaláltak, már nem volt benne élet.

Különös gyermekrablás Makón

Szeged, július 27.

Érdekes és nem mindennapi gyermekrablás történt a napokban Makón. Weinberger Emil edénykereskedő felesége délután elment hazulról és három éves Manó nevű kisfiát Szabó Etel szobalány gondjaira bízta. Amikor az uriaszony néhány óra múlva hazament, sem a szobalányt sem kisfiát nem találta otthon. Azonnal a rendőrségre rohant és jelentette gyermeke eltűnését. Mire a rendőrség hamarosan megállapította, hogy a szobalány a kis gyermekkel Szegedre utazott. Most már bekapcsolódott a nyomozásba a szegedi rendőrség is és hamarosan megtalálták a szobalányt, aki elmondta, hogy

azért rabolta el a gyermeket, mert rájött, hogy

azért rabolta el a gyermeket, mert rájött, hogy

azért rabolta el a gyermeket, mert rájött, hogy

azért rabolta el a gyermeket, mert rájött, hogy

Ma Vaida és Maniu vallott a Skoda-ügyben

București, július 27.

A Skoda ügyben ma délig jelentéktelen vallomások hangzottak el. A bizottság előtt, amelynek elnöke dr. Pop Valér, ma Michail György. Costache volt miniszter, kabinetfőnököt tette meg vallomását és meghazudtolta a Calinescu Armand ellen tett vallomását.

Lapzártakor óriási érdeklődés mellett megkezdtek Vaida Voevod Sándor volt miniszterelnök kihallgatását. Vaida után Maniu teszi meg vallomását.

Pomponiu ezredes katonai ügyész szabadságot, vagy áthelyezést kért a Skoda-ügy bevizsgálásáig.

Pacelli bíboros lemondott államtitkári rangjáról

Róma, július 27.

Vatikáni híradás szerint a pápa Pacelli bíboros államtitkárát jelölte ki legátusként a jövő hónapban megtartandó eucharisztikus világkongresszusra. Miután eddig még sohasem történt hogy a pápai államtitkár elhagyta volna Rómát, egyes lapok arra következtetnek, hogy Pacelli államtitkár lemondott állásáról.

Pacelli bíboros a pápai diplomáciai kar egyik legkiválóbb egyénisége és a mai európai diplomácia egyik legkiemelkedőbb tagja.

ki 42 éves korában XV. Benedek pápa megbízása folytán jelent meg II Vilmos császár előtt a megegyezéses béke ajánlatával. Pacelli bíboros fivérével együtt tárgyalta a lateráni egyezményt Mussolinival és megteremtette a békét az egyház és Olaszország között. Utódjaként Monsignore Marschetti Salvaggionit és Monsignore Issadore-t emlegetik vatikáni körökben. Issadore-t a legközelebbi konzisztoriumon a pápa bíborossá avatja.

40 éven felülieknek nélkülözhetetlen a FLOREAL hajregenerator

Csaláthatatlan szer ez a régi bevált hajviz. Nem festőszer. Biológiai folyamat adja vissza az egészséges és természetes hajszínt. — 1 üveg ára 60 lei. — Kapható drogériákban és parfümeriákban.

Vezérképviselő: „DROGUERIA CENTRALA” Oradea Telefon 6-56.

— Én is érzem, hogy elmegyek. Ezt már tudom. Csak azt nem tudom, hogy mi lesz a gyermekeimmel?

Nem tudom már, mint mondhattam, de annyi bizonyos, hogy nem igen tudtam elfogadható választ adni. Azonban ha máskor nem is, de az éjszaka bizony jómagam is sokat gondoltam a halálra.

Reggel ijedt arccal állít be hozzám az örmesterem.

— Furák Illést szíven találta egy fardart golyó.

Megrendülve hallgattam aztán, hogy az erdőszélen hajnalját éppen kávét forralt Furák, amikor egyszer csak összeesett és meghalt. Lövés se dördült, azt se tudták,

mi van vele, de mikor kibontották a zubbonyát, lüktetve ömlött a szívéből a vér.

Az ember valóban azokra gondol a halál pillanatában, akiket a legjobban szeret. Ahogy Dollfuss kancellár is ama bizonyos július 25-i napon ott a pamlagon, amikor Feyt arra kérte, hogy gondoskodjék gyermekeiről.

Igy került ma ezen a helyen együvé az osztrák kancellár és Furák Illés, a honvéd, akik éltek, dolgoztak, mindenik a maga posztján és mindenik a maga módján szerette azokat, akik élet az ő életükből, és akik egy szép napon ittmaradtak árván elhagyatva.

Borzalmas bosszu egy carasi (krassói) községben

Tűzbedobták a carpai legények a gyujtogatót

Timisoara, julius 27. Egy, nálunk teljesen szokatlan, de Amerikában négyekkel szemben mindennapos kivégzési móddal bosszulták meg magukat Carpa község lakói Dragomir Ion vasuti fékezőn, aki a hegyek között dívő erkölcsök alapján vett magának elégtételt.

Valisoara községben tegnap délelőtti Civig Petru jó módu gazda házában tűz támadt, amely pillanatok alatt elhamvasztotta az udvaron összegyűjtött szénakazlakat. Alighogy észrevették a tűz kitörését, több parasztember már tetten is érte a gyujtoga-

tót Dragomir Ioan vasuti fékező személyében. Dragomir legutóbb összeveszett Civig gel és a gazda annak ellenére, hogy csupán fél karja van — alaposan helybenhagyta a fékezőt. Dragomir emiatt bosszút forralt és most felgyújtotta a gazda szénáját. Mikor a falusi gazdák felfedezték, hogy Dragomir volt a gyujtogató, annyira felbőszültek, hogy a fékezőt megragadták és a magas lánggal égő szalmába dobálták. Dragomir égési sebektől moritva nagynehezen feltápáskodott, de ellen-

felei újból bedobták a lángok közé. Végül is csendőrök érkeztek a helyszínre akik Dragomirt megmentették a feldühödött emberek kezei közül és gondoskodtak kórházba szállítása felől. A szeencsétlen fékező azonban olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy a kórházban meghalt. A csendőrség a gazdálkodók ellen megindította az eljárást. Civig szénája egyébként teljesen a lángok martaléka lett és az így okozott kár jóval meghaladja a félmillió leit.



Varsót a Visztula előntéssel fenyegeti

A lengyel főváros látképe a megáradt Visztulával. A mélyen fekvő városrészeket, rész sor községet ki kellett üríteni, katonaság, rendőrség, tűzoltók és egyéb segélycsapatok teljes riadókészültségben állanak.

Négy millió kár

Ezernél több állatot pusztítottak el a kolombácsi legyek Cluj (Kolozs) megyében

Cluj, julius 27. Clujmegye prefekturája most kezitelt el hivatalos kimutatását a tavaszi kolombácsi légyecipések következtében elhalt állatokról. Az apró legyek eszerint 165 zségben 1110 állatot pusztítottak el, 103 rab tehén, 28 ökör, 649 bivaly, 194 disznó, 135 kecske és juh esett áldozatul. Különösen nagy volt a kár Huedinban, ahol egy-

magában 70 drb állat pusztult el. A kár meghaladja a 4 millió leit. A földművelésügyi miniszterium, a mezőgazdasági kamara és Clujmegye prefekturája elhatározta, hogy azokat a károsultakat, kiknek minden állatjuk elpusztult, kártérítésben fogják részesíteni. Erre a célra 600 ezer leit irányoztak elő.

Katonai kiképzésben részesítik a 18-20 éves ifjakat Romániában

Bucuresti, julius 27. Alimanescu tábornok, a premilitaris képzéssel kapcsolatban ma expozét tartott a tábornok elmondta az utasításnak, hogy a kiképzés november elsejéig kezdődött és célja az ifjuság erkölcsi és nemzeti nevelésének fejlesztése, valamint az elementaris katonai ismeretek megszerzése. A kiképzés, a közokta-

tásügyi, kultusz, földművelésügyi, belügyi és közlekedésügyi miniszteriumok támogatásával történik meg. Az országot 400 tagozatra osztják és minden tagozat élére egy-egy kapitányt neveznek ki parancsnoknak. A helyi szervezeteket tartalékos tisztek vezetésére bízzák, főleg olyanokra, akik a magánéletben mint taritók működnek. A premilitaris kiképzésben az összes 18, 19

és 20 éves ifjak részt vesznek és valamennyien egyenruhát kapnak, amely khaki ingből, egyenapokából és különböző jelvényekből áll. Azok, akik kiképzést nyernek, 3-6 hónappal kevesebb rendes katonai szolgálatot végeznek.

— **Leendő Anyáknak** kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy béli működésük rendben legyen, ami legegyszerűsben a régió közismert természetes „**Ferenc József**” keserűvíz használata által — reggel, éhgyomorra egy pohárral — érhető el Nőorvosi klinikák vezetői egybehangzóan dicsérik a valódi **Ferenc József** vizet, mert könnyen bevehető, renkívül enyhe hatása pedig gyorsan és minden kellemelenség nélkül bekövetkezik.

RADIOMŰSOR

SZOMBAT

Bucuresti: 13.45: Hanglemezek. 14.40: Könnyű zene. 19: Rádiózenekar. 20: Közvetítés a salzburgi ünnepi játékokról: Fidelio. 22.50: Könnyű zene.

Budapest: 6.45: torna. 9.45: Hírek. 10: Elbeszélések. Közben gramofon. Utána vizjelző szolgálat. 12: Harangszó. Állástalan zenészek zenekara. Közben hírek. 13.20: Időjárásjelentés. 13.30: Pálffy Mária énekel. 14.40: Hírek. 16: Ifjusági óra. 17: A humor és tréfa a politikában. 17.30. Koncert szalon zenekar. 18.35: Mit üzen a rádió. 19.10 Gramofon. 20.1é: Hangverseny zenekar operettelőadása: Marica grófnő. 22.45: Nógrády Jazz.



Agyonlőtték Dillingert

John Dillinger, a csikágói banditakirály, az Egyesült Államok legfélelmetesebb gonosztevője nem kerülhette el sorsát. Hónapok óta tartó hajszája után a napokban a moziból kijövet, szakasz rendőr várta és izgalmas csatában a rendőrök sortüze leteitette a veszedelmes gangstert, aki bankokat fosztott ki és több embert agyonlőtt. Most végeztek vele, szitává lőtték a rendőrgolyók.

Erdélyi Magyarországi

3 oldal

Julius 23.

A MANDARIN

14

— Chia Sung szerette volna, ha néhány perdig beszélhet Mr. John Farleyvel, mert két mondanivalója van: Két üzenete: Az egyik: Chia Sung szereti a sárkányölő hőst. Ura mindenben parancsolhat neki, de abban nem, hogy ki lakik a szíve mélyén. Ez az egyik mondanivaló, Mr. John Farley. A másik pedig, hogy ezt a csomagot Mr. John Farley adja át Sylvia Mansfield anyjának. A szép fehér asszonynak, akinek kőszíve van és kigyómosolygása. Adja oda neki, Mr. John Farley, aztán figyelje meg az arcát és siessen... siessen...

Farley gépiesen vette át a csomagot. A leány közelebb hajolt hozzá és suttogva monddta a fülébe:

— Chia Sung megy... Chia Sung mindig azon lesz, hogy megmentse Mr. John Farleyt. De nem szabad feleségül vennie a fehér leányt...

Farley felrezzent és előre kiáltott az autózvezetőnek:

— Várjon, soffór, soffór. Álljon meg!

De a leány már eltűnt. Az autó éppen lassított az uccasarkon. Chia Sung egy pillanat alatt kilibbent a kocsiból és becsapta az ajtót. A következő pillanatban eltűnt a forgalmas uccán, a tömegben, a taxi pedig befordult a legközelebbi uccába és lassan megállt.

— Ha rosszul cselekedtem, nagyságos ur, igazán sajnálom és bocsánatot kérek — szólalt meg a soffór mentegetőzve. — A hölgy tizdollárost nyomott a markomba és könyörgött, hogy segítek neki, mert még egyszer beszélni akar a szerelmesével, aki elhagyta.

— Szép dolog! — bosszankodott Farley. A soffór szégyenlősen vigyorgott.

— Nem tehetek róla, nagyságos ur a szívem megesett rajta. Én is, meg a feleségem is sajnáljuk azokat, akik nem boldogok a szerelemben. Meg aztán olyan csinos teremtes volt...

— És a tizdolláros is csinos pénz mi? — piritott rá Farley. — Rendben van, ami megtörtént, megtörtént. Vigyen most vissza a dombra, ahonnan jöttünk...

Mikor benyitott Lymanhoz, kezében a csomaggal, Sylvia éppen bucsuzkodni akart. Aggódva, nagy szemmel pillantott rá, hogy — miért jött vissza!

IV. FEJEZET.

— Természetesen azonnal ki fogjuk bontani, nem?

Lyman kérdően tekintett Sylviára, kezében tartva a kis csomagot.

— Igen — egyezett bele a leány. — Bontsuk ki. Akármilyen van is benne, anyus nem haragszik meg érte. Kiváncsi vagyok, mi lehet?

Lyman elgondolkozva forgatta ujjai között az aranyos nyomatú kínai papírba burkolt skatulyát. Sylvia most Johnhoz fordult.

— Látod, John... Miért nem mondtad meg nekem már rég, hogy téged is üldöz az a vigyorgó arc? Lyman beszélt róla.

— Nem beszéltél te sem a rossz álmairól drágám — védekezett Farley. — Utóvégre, ha az ember két esztendőig nem látja a menyasszonyát, egyéb beszélgetni valója is akad.

Lyman komoly hangon szólalt meg:

— Eppen mielőtt jöttél, John, beszéltem arról, hogy az az érthetetlen és valószínűleg hipnotikus hatás, amelynek folytán emlékezőtehetségedet részben elvesztetted, különös módon érvényesül ezekben a lidérces álmokban is. Beszéltünk továbbá arról is, hogy az az arc, amely téged üldözött, talán még sokkal tisztábban körvonalozódott a menyasszonyod álmaiban.

(Folyt. köv.)

4 oldal

Erdélyi Magyarság

Julius 29.

SPORT

Megjavították az ötszáz méteres síkfutás világrekordját

Stockholm, július 27.
Az amerikai atléták részvételével folyó nagy nemzetközi versenyen az amerikai

Hilfmann tegnap az 500 m síkfutás világrekordját 1 p 02 mp-re javította meg.

Lemondott Nádas Ödön

Budapest, július 27.
Nádas Ödön, a magyar szövetségi kapitány, a reggeli lapok jelentése szerint beadta lemondását. A futballszövetség elnöksége — érdemeinek elismerése mellett — a

lemondást elfogadta. Az új kapitány személyét illetően a szövetség még nem foglalt állást, de a benfentések szerint valószínűleg Holics Ödön lesz.

Admira-Juventus 3:1 (1:0)

Bécs, július 27.
Szerdán játszották le a Prater Stadionban az Admira-Juventus Közép-európai Kupa mérkőzését, amely a bécsi csapat megérdemelt győzelmét eredményezte. A 28 ezer

főnyi közönség biztatása mellett az Admira végig fölényben játszott. Góllövők: Seigh Hunnenberger és Hahnemann. illetve Bozel II.

Egyesült Államok-Ausztrália 3:2

London, július 28.
A Davis Cup zónaközzötti döntőmérkőzését az Egyesült Államok Ausztrália ellen

3:2-re nyerték. Így a Davis Cup döntőjébe Amerika Angliával játszik.

Ujlakinak utóda támadt

Külföldön is versenyez ezennel Románia kitűnő diszkoszvetője

Arad, július 27.
Havaletz Péter vasárnapi nagyszerű diszkoszvető országos rekordja nagy visszhangra talált egész Románia atlétikai sportjában és a külföld is felfigyelt a vasszorgalommal dolgozó és immár teljes tudásában kibontakozó kitűnő aradi súlyatléta eredményére. Nem tartottuk érdektelennek Havaletz Pétert megszólaltatni aki sportkarrierjét röviden a következőkben vázolta:

— Elsőízben 1926-ban láttam diszkoszdobást és nyomban megkedveltem ezt a sportágat. Még ezevben magam is megpróbálkoztam vele de nagyon nehezen ment: alig 26 méternyire repült a korong. A következő évben Schwellengraber Kálmánnak, a CAA kitűnő rekorderfutójának utasításai szerint dolgoztam aki teoretikus oktatásban részesített. Nehezen ment a dolog, de lassan annyira belejöttem, hogy még 1927-ben 30.30 m. eredménnyel a kerületi bajnokságot nyertem meg. Ugyanezen évben résztvettem az ifjúsági országos bajnokságokon is és a rekordot beállító Soós KSE 35.90 cm. mögött a harmadik helyen végeztem 32.23 m-es eredménnyel. A balsiker nem kedvelte: itétt el. sőt még nagyobb ambícióval és energiával dolgoztam, úgy hogy az országos ifjúsági bajnokságokon 37.51 m. ifjúsági rekordot állítottam fel. 1929. évben már a szeniorok között versenyeztem és az akkor országos rekorder Dáviddal vívtam nagy küzdelmet, amely akkor Dávid győzelmével végződött. Dávid 41.06 m-el nyerte a versenyt, az én eredményem 40.84 m. volt. Miután Dávid a versenyzést abbahagyta, konkurrencia nélkül állottam és így sokkal nehezebb volt fejlődőm, mintha valaki álltam volna a sarkamban lett volna. 1929-ben meg-

nyertem az országos bajnokságot, azóta minden évben eddig megnyertem a bajnokságot szám szerint öt ízben.

— Az idén már kora tavasszal keztem dolgozni és már május 20-án a timsoarei Rapid versenyén 45.87 cm-t dobtam. A következő versenyem Resitán volt, ahol alkalmam volt beszélni Orbánnal, az atlétikai szövetség trénerével, aki a stílusomban található hibákra hívta fel a figyelmemet.

Azóta minden igyekezetemmel a hibák kiküszöbölésén fáradozom és kellő eredménnyel, aminek bizonyítéka a vasárnapi 46.49-es országos rekordom.

Havaletz most résztvesz az országos bajnokságokon, majd — előreláthatólag — a torinói Európa-bajnokságokon is, végül pedig néhány hetes külföldi tanulmányútba indul és néhány külföldi versenyen fog résztvenni.

Kérje mindenütt a GOLF borotva-pengét!

az acélipar legtekélyesebb alkotásával és öröme lesz a borotválkozásban.
Vezérképviselő: Friedman Armin, Oradea
Promenad Eminescu 16.

Kémeket ítélték el Budapesten

Budapest, július 27.
A törvényszék szerdán három román állampolgár kémkedési ügyében hirdetett ítéletet. Horváth József szabósegédet 5 évi fegyházra, Körti János géplakatosot, gépkocsi vezetőt 9 évi fegyházra, Jambrik János segédmunkást 6 évi fegyházra, ezenkívül az első kettőt 10 évi, az utóbbit 8 évi hivatalvesztésre és az országból kitiltásra ítélte a törvényszék.

Négy olasz hadtest lábhoz tett fegyverrel áll az osztrák határon

(Első oldali cikkünk folytatása)

A Hazafias front öt pontból álló követelése.

Bécs, július 27.

Stepan dr a Hazafias Front és Arcvo vezére, a felkeléssel kapcsolatosan öt pontból álló szigorú hangú követelést terjesztett a kormány elé

1. A kancellár elleni merényleket azon rögtönítélő bíróság elé állítsák,
2. Az állam ellen vétőket és azok vezetőit védőrizetbe vegyék.
3. A tisztviselő gépezetét tisztítsák meg
4. A Hazafias Arcvonal képviseltesse magát a kormányba és végül ötödször
5. A tartományi kormányzóságokba adják be a Hazafias Front alakulatot.

Hitler levele Papenhez

Berlin, július 27.

Igen érdekes az a levél, amelyet Hitler kancellár írt Papenhez, akit arról értesít, hogy bécsi nagykövetté nevezi ki. Ez a levél dokumentuma annak, hogy a német kancellár az Anschluss kérdésében kezd visszatérni az egész politikai elgondolásvonalánál nagyobb hangokat üt meg. Ime a levél:

"Igen tisztelt Papen ur!

A Bécsben lejátszódott események következtében kénytelen voltam bécsi nagykövetségünknek Riednek felmentését javasolni birodalmi elnökünknek. Tettem ezt azért, mert Ried az osztrák felkelők és az osztrák kormány között közvetített anélkül, hogy megkérdezte volna a német birodalmi kormányt. Ezzel a lépésével beleavatkozott Ausztria belügyeibe, amely helyzet ma ugyanis egész Európa érdeklődésének középpontjában áll. Az a kívánságom, hogy Ausztria megzavart helyzetében változás és enyhülés álljon be és ez ügyben magam is mindent megteszek.

Ez okból azt a kérést intézem önökhöz, igen tisztelt Papen ur vállalja el ezt a nehéz szerepet, mert önben korlátlan bizalmam van. Javasoltam tehát a birodalmi elnök urnak, hogy önt mentse fel alkancellári és a Saar-vidék kormánybiztosi állásától és egybennevezze önt ki bécsi nagykövetté. Én leszek az ön közvetlen feljebbvalója. Köszönöm önnek a nemzeti szocializmusért kifejtett munkálkodásait és vagyok kész híve:

HITLER ADOLF."

Tiltakozik Belgrád is, Prága is

Belgrád, július 27.

A belgrádi különböző országok követői Bleckben nyaralnak, a bécsi események híre visszatértek a szerb fővárosba.

Azokkal a hírekkel szemben, mintha Jugoszlávia, valamint Csehszlovákia a bécsi események híreire az osztrák határon mozgósítást rendelt volna el, úgy a szerb városa iroda, valamint a cseh távirati iroda közli, hogy a hír alaptalan és célzatos. Nincs semmilyen csapatmozdulat.

"Ne felejtkezzenek meg Sarajevóról!"

Páris, július 27.

Brüsszeli jelentések szerint a belga sajtó megdöbbenéssel ír a bécsi eseményekről és hangsúlyozza, hogy az osztrák kérdés nem

Filmpalace—Filmterrasse

Szombat—vasárnap—hétfő

Régi jó idők

Főszerepben: Georg Alexander, Gréll Theimer, Leo Slezák.

zetközi fontossága és ez ügyben most már Mussolinié, Sir John Simon és Barthou a szó, azonban figyelmezteti őket, hogy ne feledkezzenek meg a husz évvel ezelőtti Sarajevói eseményekről.

A magyar kormány gyászja.

Budapest, július 27.

A miniszterelnöki palotán gyászlobogót lenget a szél.

A magyar kormány és vele együtt az egész magyar nemzet gyászolja a meggyilkolt osztrák kancellárt. Tegnap minisztertanács volt amely elhatározta, hogy a temetésen a magyar kormány képviselőjében Kállay Miklós miniszter jelenik meg de képviselteti magát Dollfuss temetésén a magyar hadsereg is.

Harmincötezer olasz katona lábhoz tett fegyverrel áll az osztrák határon

Róma, július 27.

A Brenner hágó és a karinthiai határon négy olasz hadtest, mintegy 32 ezer emberrel, lábhoz tett fegyverrel áll. Támadásról egyelőre nincs szó, de készen akarnak lenni arra az esetre, hogyha valamely idegen állam Ausztria belügyeibe beleavatkozná. Ez ügyben London, Páris és Róma állandó összeköttetést tart fenn.

Századosi egyenruhába öltözött őrmester készítette elő a zendülést.

Bécs, július 27.

A kormányhoz közelálló Reichspost című lap szerint megállapítást nyert, hogy az osztrák felkelők nagyrésze valamikor az osztrák hadsereg kötelékébe tartozott ahonnan azonban az idők során nemzeti-szocialista propaganda üzése miatt kizárták őket. Az így kizárt volt katonákat az osztrák nemzeti szocialista párt külön SS alakulatokba tömörítette és "gondos oktatásban részesítette őket arra az esetre,

ha majd "meglepetésszerűen" kell végrehajtaniuk bizonyos feladatokat.

Dollfuss gyilkosa: Fanetta Ottó császáravadász

Bécs, július 27.

A vizsgálat további során megállapítást nyert, hogy a kancelláriátus épületébe, valamint a rádió helyiségébe behatoló katonaság, amely voltaképpen egyenruhákba öltöztetett nemzeti szocialistákból állott — azzal fegyverezte le az ott álló rendőrséget, hogy Sternhangel és Gottsmann dr rendőrtisztek utasítására cselekszenek. Sternhangel, aki régebben az osztrák rendőrség egyik parancsnoka volt, igen ambiciózus, törekvő fiatal ember és gyorsan karriert csinált, de később nemzeti szocialista érzelmei miatt elmozdították a lásából.

A kihallgatások következtében kétsébet kizáróan sikerült megállapítani Dollfuss votaképeni gyilkosának kilétét.

A kancellár Fanetta Ottó 35 éves volt császáravadász adta le a halált hozó revolverlövéseket.

Fanetta a háború után előbb a népnadseregben, később a szövetségi hadseregben teljesített szolgálatot, de összeférhetetlen természete miatt sehol sem volt maradása.

A lövések nem voltak halálosak de a szerencsétlen véget ért Dollfuss kancellár holttestét tegnap újra megvizsgálták az orvosok és ez alkalommal azt a szenzációs felfedezést tették, hogy a kancellárra leadott lövések egyike se volt halálos. A kancellár testét két golyó érte, az egyik a nyakán keresztül balvállába hatolt és a gerincoszlop mellett hagyta el a testet, míg a másik a jobb vállba furódott. Az orvosok egyöntetűen megállapítják, hogy a lövések nem okozhattak halált és megfélelő orvosi kezelés mellett a kancellárt meg lehetett volna menteni az életnek, bár a gerincoszlopot ért lövés következtében mindkét karjára örökké békés maradt volna.

3600 letartóztatott nácivezér egyhangú vádja Rintelen ellen.

A tegnapi nap folyamán egész Ausztria területén szüntelenül folyt a letartóztatások. Eddig nem kevesebb mint 3600 nemzeti szocialista vezető került

A kancelláriátus épületében elrogt 144 horogkeresztes közül 106 volt katona, míg a zendülők többi része polgári elemekből tevődött össze. Az egész lázadásnak vezetője egy Holzweber nevű őrmester volt, akire az egész puccs megszervezését bízta és aki őrmester letére századosi egyenruhában hajította végre a zendülést.

A puccsban résztvevők kedden este kapták meg az első parancsot, szerdán délután pedig az utolsót, ami után következett a rádióból megadott jel az általános támadásra. A puccs előkészítői több helyen a lakások leveleszekrényeiben helyezték el a "behívókat" melyben közölték a zendülőkkel, hogy szerdán délután mulhatatlanul jelentkezzenek a nemzeti tornászegylet helyiségében, a lázadók legnagyobb része a vezetők kivételével jóformán nem is tudta, hogy mire vállalkozik. Ugy tudták — amint ez a kihallgatások során kiderül — hogy vezetőik törvényszerű akciót készítenek elő a törvénytelen kormány ellen.

letartóztatásba köztük azok az ausztrai iparmágnások is, akik 18 hónap óta szakadatlanul pénzelték és támogatták az osztrák nemzeti szocialista mozgalmakat.

A letartóztatottak egyöntetűen azt vallják, hogy a megkísérelt nemzeti szocialista puccs háta mögött — mint ahogyan ezt sejteni lehetett — Rintelen dr Ausztria római nagykövete állott.

A "felszabadító" nemzeti szocializmus középkori módszerei.

Megállapította a vizsgálat, hogy a Ballhausplatzon, a kancelláriátusban és a stúdió épületében a zendülő nemzeti szocialisták a legszörnyűbb kínzásoknak vetették alá az ellenállást megkísérelni akaró rendőröket. Az egyik rendőrt puskatussal verték főbe olyan erővel, hogy csak tegnap az esti órákban tért magához. A stúdió épület előtt egy taxi várakozott az egyik szereplő színészre. A taxi soffőrijét az aljas merénylek minden teketória nélkül agyonlőtték. A mikor a lázadók bementek a stúdió helyiségébe, ott éppen egy próba folyt. Az egyik színész a náci láttán hamuszürkévé vált, majd artikulatlan hangokat adott ki. Megőrült. Az egyik nemzeti szocialista le akarta fogni, de a színész kiragadta kezéből a revolvert és tüzelni kezdett.

Az őrző ember láttán megrémült színésztársai és a lázadók menekülni kezdtek és a szomszéd szobába futottak. A színész tovább is folytatta a lövöldözést mire az egyik bandita

tojáskézigránátot hajított a szomszéd szobába. A felrobbant gránát szilánkjai a szerencsétlen színészt daraobokra tépték szét.

Időjárás

Ismét erősebb észak-nyugati szél, a hőmérséklet csökkenése. több helyen záporosó, esetleg zivatar.

Ákik megmázták a Himalayát



Peter Aschenbremen
Kufstein



Ervin Schneider
Hall

A Himalaya expedíció fenti két tagja érte el a legnagyobb magasságot. A Nauga Parbat csúcsot (8120 méter) akarták megmászni és sikerült nekik 7900 méterre jutni. Itt

azonban lehetlenségnek mutatkozott nekik a további kísérletezés, ezért visszatértek. Az expedíció másik három tagja áldozatul esett a vakmerő hegymászásnak.

Változások a turdamegyei prefekturán

Turda, július 27.
Az igazságügyminiszter egyik legutóbb kelt rendeletével dr. Pasca Remus turdamegyei prefektust augusztus elsejei hatállyal Clujra közigazgatóként nevezte ki. Az új prefektus kinevezéséről egyelőre még nem történt intézkedés és mindaddig a megye

ügyeit Ciuleanu Ioan subprefektus végzi. Ugyancsak itt írjuk meg, hogy a munkaügyi miniszter a megye államépítészeti hivatalának élére Filip Valér volt turdai városi főmérnököt nevezte ki. Filip már el is foglalta hivatalát.

Bestiális kegyetlenséggel gyilkolta meg tizenkét éves kislányát egy gazdálkodó

Szombathely, július 27.
Bestiális kegyetlenséggel gyilkolta meg 12 éves kislányát Horváth Sándor doberjáni gazdálkodó. Horváth valami parancsot adott a kis gyermeknek, aki azonban apja kívánságát nem teljesítette azonnal, hanem gyermeki ésszel nyugodtan játszadozott tovább. A magából kikelt gazda erre odarohant a szerencsétlen kislányhoz, felkapta a levegőbe, majd teljes erejével a földhöz vágta.

A szörnyű zuhanás következtében a kislány mindkét lába több helyen eltört és te-

hetetlenül, mozdulatlanul feküdt a földön. Mikor a gazda ezt látta, még jobban felbőszült, rugdosni kezdte az eszméletlenül fekvő gyermeket, majd

hajánál fogva felrúgta a földről, mire a gyermek egyik hajfonata több kizakadt.

Végül is az elősíto szomszédok mentették ki a szerencsétlen gyermeket apja kezei közül és gondoskodtak kórházba szállításáról, de már ekkor késő volt. A kislány rettenetes szenvedések között kiszenvedett. A bestiális apát a csendőrök letartóztatták.

Majdnem autóbaleset érte Gusztáv svéd királyt

Stockholm, július 27.
Gusztáv svéd király tegnap majdnem autóbaleset áldozata lett. A király, aki szenvedélyes tenniszjátékos, tegnap délután több tenniszjátékos kíséretében elhagyta a pályát és gyalog indult a királyi palota fe-

lé. Midőn a kocsiúton át akart menni, egy örületes sebességgel száguldó gépkocsi közeledett a király felé. Mateikó ismert osztrák játékos elrántotta a királyt a gépkocsi elől, amely tovább száguldott. A király azután nyugodtan folytatta útját.

Nem volt pénze kötélre

Vasruddal verte át szivét egy elkeseredett munkanélküli

Budapest, július 27.
Borzalmas módon vetett véget életének tegnap délelőtti Budapesten Tuzson Menyhért női szabó iparos. Tuzson már hónapok óta munkanélküli volt, teljesen kérés nélkül állott és néha napokon keresztül nem is evett. Ez azután annyira el-

keserítette, hogy elhatározta, hogy véget vet életének. Előbb arra gondolt, hogy felakasztja magát, de a szerencsétlen embernek még annyi pénze sem volt, hogy kötelel vásároljon magának. Ekkor azután más ötlet fogant meg a fejében. Magához vette egy nagy vasrudat és kiment a Hűvösvölgy-

be. Itt egy fűrészes nyrén nagy követ vett elő és a vasrudat vének szegezve, addig verte a követ, míg eszméletlenül esett össze. A járókelők találtak rá a vérbe fagyva eszméletlen emberre, akik a kórházba szállították. Itt azonnal ápolás alá vették, segíteni már nem lehetett rajta, a nagy vérvesztés következtében kiszenvedett.

Turdamegyei hírek

Turda, július 27.
A turdától pár kilométernyire levő Piesti községben az utóbbi napokban száraz idő volt. A kellemetlen melegek miatt reggelre virradóra gazdasági felzárkózásnak nagyobb része eltűnt. Többek között Csép Ferenc, Kovács Lőrinc, Csege Mózes, Krisán Gábor, Biró Albert gazdák dőket érte jelentékenyebb károsodás. A vaj oly ügyesen végezte dolgát minden esetben, hogy minden elővigyázatosság és mozgás dacára sem sikerült tettenérni. A helyzet megállapítani. A helyzet kezdett tarthatatlanná válni, míg azután napokban Krisán Gábor plasztii gazdaság haza felé menet az úton találta Márton ván gazdálkodót aki szekerekkel haza igyekezett. A két gazdálkodó szöbe elegyedett, közben Krisán felismerte Márton szekere egy eltűnt vasvilláját. Miután Márton ván gazdálkodó nem akart felvilágosítani arról, hogy milyen úton jutott tokába a vasvilla, Krisán jelentette a dolgot a községi bírónak, aki azonnal érintkezett a csendőrökkel. A csendőri nyomozás során kiderült, hogy a többbizbeni lopás tette Kiss Márton rovottmultu ismert szöbe aki a lopott dolgokat Márton István gazdálkodónak adta el potom áron. Kiss Márton a csendőrség letartóztatta. Miután Márton István ellen orgazdaság címén indult az eljárás.

A múlt hét csütörtökjén ismeretlen tetesek betörték a turdamegyei Varfalau község tulajdonát képező malomba, melyben hajtósij felszerelését csaknem teljes egészében elvitték. A csendőrség megindította a nyomozást.

APROHIREDESEK

Magánlakást istállóval bérbevennék a neral Holban (Széles-u.) piac környékén, karban levő tizedes méreletű megvenni Galla, Str Eroul (Temető-u.) 65.

A KONVERZIÓS TÖRVÉNY magfordításban kapható lapunk kiadóhivatalban. Ára 50 lej.

Egy magamód munkában teljesen profekt és önállóan jól és gyorsan dolgozó magamód leány azonnali belépésre áll munkára teljes ellátással felvétetik. Gr Lujza női kalap szalon Baia-Mare.

Eladó saroktelken két ház és boithélység, 1. és 2.-ös szám érdeklődni ott Cornia Wasserstrom.

Ügyes lapárusokat jó keresettel helyben, mint Erdély minden nagyobb városában felveszünk az Erdélyi Magyarországitásához. Jelentkezni lehet a megbízott nál és a kiadóhivatalban.

Házikisasszonyt ki profektül főzni keres kéttagu uri család. Cim a kiadóhivatalban.

Fiatalkoltiszolgát felveszek, Péterfi üzlet strada Avram Jancu 11.

Molnár segédet felvesz azonnali a "Vitoria" malom Str Wilson (v Füzes ucc)

Könyvkötő leány, ki szakmáját teljes érti, felvétetik. Cim a kiadóhivatalban.

Befőzéshez hólyagpapir, celofánpapir és zsinag kapható Pásztor Ede papíráruhában, Oradea, Mihai Viteazul 4. szám

Előszótálynú paszpólozók azonnali felvetnek We-Ego cipőgyár Str. Horia (v Báhory-ucca) 12.

Makulatura ujságpapir kapható magban és kicsinyben Pásztor Ede papíráruhában, Oradea, Piata Mihai Viteazul 4.

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA